

V I Lenin

Marxism och uppror

Brev till RSDAP(b):s centralkommitté

En av de härskande "socialistiska" partiernas illvilligaste och förmodligen mest spridda förvanskningar av marxismen är den opportunistiska lögnen, att förberedelser till uppror och överhuvudtaget behandlingen av upproret som en konst är "blanquism".

Opportunismens ledare, Bernstein, har redan vunnit sorglig ryktbarhet genom att beskylla marxismen för blanquism, och de nuvarande opportunisterna förnyar och "berikar" egentligen inte ett jota Bernsteins magra "idéer" med sina skrån om blanquism.

Att beskylla marxisterna för blanquism därför att de behandlar upproret som en konst! Kan det finnas en mer flagrant förvanskning av sanningen, när ingen enda marxist kommer att förneka, att just Marx på det mest bestämda, exakta och ovedersägliga sätt uttalade sig härom, just kallade upproret en konst och förklarade att man måste förhålla sig till upproret som till en *konst*, att man måste *tillkämpa* sig den första framgången och gå från framgång till framgång utan att avbryta *offensiven* mot fienden, att man måste utnyttja hans förvirring etc, etc.

För att bli framgångsrikt får upproret inte stödja sig på en sammansvärjning, inte på ett parti, utan på den avancerade klassen. Detta för det första. Upproret måste stödja sig på *folkets revolutionära uppsving*. Detta för det andra. Upproret måste stödja sig på en sådan *vändpunkt* i den framväxande revolutionens historia, då folkets avancerade led ådagalägger den största aktivitet, då den starkaste *vacklan* framträder inom fiendens led och *bland revolutionens svaga, halvhjärtade och obeslutsamma vänner*. Detta för det tredje. Det är just dessa tre förutsättningar för frågeställningen om upproret som skiljer *marxismen från blanquismen*.

Men om dessa förutsättningar föreligger, så är vägran att förhålla sig till upproret som *till en konst* ett förräderi mot marxismen och ett förräderi mot revolutionen.

För att bevisa varför just innevarande tidpunkt bör anses som en sådan tidpunkt, då partiet är *förpliktat* att inse att *upproret* ställts på dagordningen av de objektiva händelsernas gång och att upproret måste behandlas som en konst – för att bevisa detta, är det nog bäst att använda den jämförande metoden och jämföra den 3 och 4 juli med septemberdagarna.

Den 3 och 4 juli kunde man utan att försynda sig mot sanningen ställa frågan så: det vore riktigare att överta makten, ty annars kommer fienderna lika fullt att anklaga oss för uppror och att skoningslöst behandla oss som upprorsmän. Men därav kunde man inte dra en slutsats till förmån för ett maktövertagande då, ty de objektiva förutsättningarna för ett segerrikt uppror förelåg inte.

1) Vi hade ännu inte den klass, som är revolutionens förtrupp, på vår sida.

Vi hade ännu inte majoritet bland arbetarna och soldaterna i huvudstäderna. Nu har vi majoritet i båda sovjeterna. Den är *uteslutande* ett resultat av juli- och augustihändelsernas historia, av erfarenheterna från "räfsten" med bolsjevikerna och av kornilovoltens erfarenheter.

2) Vid den tiden fanns inget revolutionärt uppsving bland hela folket. Nu, efter kornilovoltens, finns det. Det bevisas av landsorten och av att sovjeterna tagit makten på många ställen.

3) Det förekom vid den tiden ingen *vacklan* i betydande allmänpolitisk omfattning bland våra fiender och bland den obeslutsamma småbourgeoisin. Nu finns en kolossal *vacklan*: vår huvudfiende, imperialismen – den allierade och världsimperialismen, ty de ”allierade” står i spetsen för världsimperialismen, *har börjat vackla* mellan krig till segerrikt slut och en separatfred mot Ryssland. Våra småborgerliga demokrater, som klart mist majoriteten bland folket, har börjat vackla oerhört och avstått från blocket, dvs koalitionen, med kadeterna.

4) Ett uppror den 3 och 4 juli skulle därför ha varit ett fel: vi hade varken fysiskt eller politiskt kunnat behålla makten. Fysiskt hade vi inte kunnat göra det, fastän Petrograd tidvis var i våra händer, ty våra arbetare och soldater skulle då inte ha varit beredda att *kämpa och dö* för herraväldet över Petrograd: ännu fattades ett sådant ”raseri”, ett sådant sjudande hat *både mot Kerenskij och mot Tsereteli–Tjernov* och deras anhang, vårt folk var ännu inte stålsatt genom erfarenheterna från de förföljelser mot bolsjevikerna, som socialistrevolutionärerna och mensjevikerna deltog i.

Politiskt hade vi inte kunnat behålla makten den 3 och 4 juli, ty *före kornilovrevolten* kunde armén och landsorten ha gått mot Petrograd och skulle också ha gjort det.

Nu är bilden en helt annan.

Majoriteten av *klassen*, revolutionens förtrupp, folkets förtrupp, som är i stånd att dra massorna med sig, står på vår sida.

Folkets *majoritet* är med oss, ty Tjernovs avgång är det långt ifrån enda men tydligaste, påtagligaste tecknet på att bönderna *inte kommer att få jord* av socialistrevolutionärernas block (och av socialistrevolutionärerna själva). Detta är den främsta orsaken till revolutionens folkliga karaktär.

Vi befinner oss i det fördelaktiga läget att vara ett parti som säkert vet sin väg, medan det råder oerhörd *vacklan* såväl inom *hela imperialismen* som inom mensjevikernas och socialistrevolutionärernas hela block.

Vår *seger* är *säker*, ty folket är redan helt nära förtvivlan, och vi visar hela folket den verkliga utvägen, då vi ”under kornilovdagarna” visade hela folket betydelsen av vår ledning och sedan *föreslog* deltagarna i blocket en kompromiss som *de avvisade*, samtidigt som deras *vacklan* alltjämt fortsätter.

Det vore det största misstag att tro, att vårt kompromissförslag *ännu* inte förkastats, att den demokratiska konferensen *ännu* kan acceptera det. Kompromissförslaget ställdes *av partiet till partierna*; annorlunda kunde det inte ställas. *Partierna* förkastade det. Den demokratiska konferensen är endast en *konferens*, ingenting annat. En sak får inte glömmas: det revolutionära folkets *majoritet*, de fattiga och förbittrade bönderna, är inte representerade där. Det är en konferens av *folkets minoritet* – denna uppenbara sanning får inte glömmas. Det vore det största fel, den värsta parlamentariska kretinism, om vi betraktade den demokratiska konferensen som ett parlament, ty även *om* den proklamerade sig som revolutionens permanenta och suveräna parlament, så kan den *ingenting avgöra* – avgörandet ligger *utanför den*, i Petrograds och Moskvas arbetarkvarter.

Alla objektiva förutsättningar för ett framgångsrikt uppror föreligger. Vi har de utomordentliga fördelarna av ett läge, då *endast* vår seger i upproret kommer att göra slut på den outhärdligaste saken i världen – den *vacklan* som har marterat folket; då *endast* *vår seger* i upproret ger bönderna jorden omedelbart, då *endast* *vår seger* i upproret *omintetgör* spelet med en separatfred mot revolutionen, *omintetgör* det genom att öppet föreslå en fullständigare, rättvisare och snabbare fred, en fred *till gagn* för revolutionen.

Slutligen *kan* endast vårt parti genom ett segerrikt uppror rädda Petrograd, ty om vårt freds-förslag avvisas och vi inte ens får ett vapenstillestånd, så kommer vi att bli "försvarsvänner", så kommer vi att ställa oss *i spetsen för* krigspartierna, vi skall bli det *mest "krigiska"* partiet och föra kriget verkligt revolutionärt. Vi skall ta allt bröd och *alla* stövlar från kapitalisterna. Vi skall lämna brödkanterna åt dem och klä dem i bastskor. Allt bröd och alla skodon skall vi skicka till fronten.

Och då skall vi försvara Petrograd.

De materiella såväl som de moraliska resurserna för ett verkligt revolutionärt krig är fortfarande ofantligt stora i Ryssland, chanserna är 100 mot en för att tyskarna åtminstone kommer att bevilja oss vapenvila. Och att få vapenvila nu – redan det betyder att besegra *hela världen*.

* *
*

Efter att vi har insett att ett uppror av arbetarna i Petrograd och Moskva är absolut nödvändigt för att rädda revolutionen och för att rädda Ryssland från "separat" uppdelning mellan de båda koalitioner imperialister, måste vi för det första anpassa vår politiska taktik på konferensen till det framväxande upprorets förhållanden; för det andra måste vi bevisa att vi inte endast i ord erkänner Marx' idéer om nödvändigheten att behandla upproret som en konst.

På konferensen måste vi omedelbart svetsa samman bolsjevikernas grupp, utan att jaga efter en hög medlemssiffra och utan att frukta för att lämna de vacklande kvar i de vacklandes skara: *där* är de till större nytta för revolutionens sak än i de beslutsamma och hängivna kämparnas skara.

Vi måste avfatta en kort deklARATION av bolsjevikerna, i vilken vi på det skarpaste betonar, att långa tal och "tal" överhuvudtaget är olämpliga, att omedelbar handling är nödvändig för att rädda revolutionen, att det är absolut nödvändigt att helt bryta med bourgeoisin och att hela den nuvarande regeringen måste avsättas, att man måste bryta fullständigt med de brittisk-franska imperialisterna, som förbereder Rysslands "separata" uppdelning och att all makt genast måste övergå till *den revolutionära demokratin med det revolutionära proletariatet i spetsen*.

Vår deklARATION måste ytterst kort och skarpt formulera denna slutsats i samband med programutkastet: fred åt folken, jord åt bönderna, konfiskation av de skandalösa profiterna och stävjande av kapitalisternas skandalösa skadegörelse i produktionen.

Ju kortare och skarpare deklARATIONEN blir, desto bättre. Man måste bara i den klart påvisa ytterligare två mycket viktiga punkter: folket har plågats av vacklandet, folket är utpinat genom socialistrevolutionärernas och mensjevikernas obeslutsamhet; vi bryter slutgiltigt med dessa *partier*, ty de har förrått revolutionen.

Och det andra: genom att omedelbart föreslå en fred utan annexioner, genom att omedelbart bryta med de allierade imperialisterna och med alla imperialister, så får vi genast antingen vapenstillestånd eller också går hela det revolutionära proletariatet över till fosterlands-försvarets ståndpunkt, och den revolutionära demokratin skall under dess ledning föra ett verkligt rättvist, verkligt revolutionärt krig.

Sedan vi läst upp denna deklARATION och uppmanat till att *fatta beslut* och inte prata, att *handla* och inte skriva resolutioner, måste vi *skicka ut* hela vår grupp *till fabrikerna och kasernerna*:

där är dess plats, där finns livets nerv, där finns källan till revolutionens räddning, där finns den demokratiska konferensens drivkraft.

Där måste vi klarlägga vårt program i glödande, lidelsefulla tal och ställa frågan så: antingen *fullständigt* godkännande av programmet från konferensens sida eller uppror. Någon medelväg finns inte. Att vänta är omöjligt. Revolutionen går under.

Om vi ställer frågan så och koncentrerar hela vår grupp till fabrikena och kasernerna, *blir vi i stånd att bestämma rätta ögonblicket för upprorets början.*

Men för att behandla upproret på marxistiskt sätt, dvs som en konst, måste vi samtidigt, utan att förlora en minut, organisera *en stab* för upprorstrupperna, fördela styrkorna, placera pålitliga regementen på de viktigaste punkterna, omringa Alexandrateatern, besätta Peter-Paulsfästningen häkta generalstaben och regeringen samt mot officersaspiranterna och den vilda divisionen skicka sådana trupper, som är beredda att offra livet hellre än att låta fienden tränga in i stadens centra; vi måste mobilisera de väpnade arbetarna, kalla dem till den sista förbittrade striden; vi måste besätta telegraf- och telefonnätet, placera *vår* upprorsstab vid den centrala telefonstationen och sätta alla fabriker, alla regementen, alla punkter där väpnad kamp pågår osv i telefonförbindelse med den.

Allt detta är naturligtvis endast sagt som exempel, endast för att illustrera att man i nuvarande ögonblick inte kan förbli marxismen, förbli revolutionen trogen, *om man inte behandlar upproret som en konst.*

N Lenin

Skrivet den 13-14 (26-27)

V I Lenin, *Samlade skrifter*, september 1917 5:e ry uppl, b 34, s 242-247

Ffg publicerat 1921 i tidskriften *Proletarskaja Revolutsija* nr 2